

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

Kiparski odsjek

Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić

***LAND ART, EARTH ART, EARTHWORKS: 7/ZEMLJA I
ANTROPOCEN - KULTURNA REVITALIZACIJA JAVNOG
PROSTORA LAND ART IZVEDBAMA***

Zagreb, 2020.

Ovaj rad izrađen je na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu pod vodstvom izv. prof. mr. art. Zvezdane Jembrih, doc. dr. art. Ide Blažičko, izv. prof. art. Alena Novoselca. Predan je na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade za timski znanstveni i umjetnički rad (tri do deset autora) u akademskoj godini 2019./2020.

Sadržaj rada

1. UVOD	1
2. OPĆI I SPECIFIČNI CILJEVI RADA	3
3. PRIPREMA – KORIŠTENI MATERIJALI I METODE	4
3.1. Terminski plan izvođenja i realizacije programskih aktivnosti.....	4
3.2. Ana Maria Maravić: <i>land art</i> izvedba “Ostavila sam tragove”	6
3.3. Sara Grubić: <i>land art</i> izvedba „Svjetlozor“.....	9
3.4. Lucija Jelić: <i>land art</i> izvedba „Prolaz“	12
3.5. Petar Koši <i>land art</i> izvedba „Četiri jahača Apokalipse“	15
3.6. Petar Koši: <i>land art</i> izvedba „Oltar Obreža“	17
3.7. <i>Land art</i> izvedbe umjetnika u Obrežu Vivodinskom i Loviću Prekriškom.....	20
3.8. Biomimetika: Priroda, prostor, umjetnost – <i>land art</i> izvedbe u dvorcu i Parku skulptura Jakovlje.....	23
4. REZULTATI	25
4.1. Ishodi/mediji.....	27
5. RASPRAVA.....	31
6. ZAKLJUČAK	32
7. ZAHVALE	33
8. LITERATURA.....	34
9. SAŽETAK.....	36
10. SUMMARY	37
11. KRATKI ŽIVOTOPISI I POPIS AUTORA	38

1. UVOD

Povodom prvog umjetničko-znanstvenog skupa koji je tematizirao lendartističke projekte u hrvatskoj vizualnoj praksi kojeg su organizirali izv. prof. mr. art. Zvezdana Jembrih, doc. dr. art. Ida Blažičko i izv. prof. art. Alen Novoselec s Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, doc. dr. sc. Suzana Marjanić s Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu i Nataša Ivančević, voditeljica Odjela zbirke i Zbirke skulptura Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, sudjelovali smo u izvođenju *land arta* na području Grada Ozlja. Poticaj za organizaciju umjetničko-znanstvenog skupa bila je činjenica da u Hrvatskoj do danas ne postoji sustavna teorijska obrada, sustavno praćenje i dokumentiranje lendartističkih projekata, niti monografija koja objedinjuje i obrađuje lendartističke aktivnosti od začetaka te umjetničke prakse do danas.

Zanimanje za ovu vrstu umjetnosti raste, te postoji potreba da se taj segment umjetničkog djelovanja istraži, prezentira i historizira.

Samu ideju o *land art* izvedbama potaknula je provedba umjetničko-znanstvenog skupa „Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen“ koji se usmjerio prema ključnim institucijama – Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu i Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu. U organizaciju *land art* izvedbi istodobno su se uključili i Grad Ozalj te dvorac i Park skulptura Jakovlje (Hrvatsko društvo likovnih umjetnosti u Zagrebu), kao lokaliteti izvođenja *land arta* i suradnje *in situ* za vrijeme održavanja skupa, kao i Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. U izvedbe *land arta* su bili uključeni i studenti/ce diplomskog studija Odsjeka umjetnosti u javnom prostoru ključne edukativne umjetničke ustanove – Kineske akademije umjetnosti u Hangzhou (Kina).

„Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen“ nije bio samo naziv projekta, već je postao i poticajni niz pojmova i sadržaja koji su nam otvorili i proširili mogućnosti promišljanja. Umjetničko-znanstveni skup time je objedinio sudionike i sudionice koji su iz vlastite interpretativne vizure (krajobrazna arhitektura, vizualne umjetnosti, povijest umjetnosti, kulturna antropologija, glazbena umjetnost etc.) razmatrali suodnos z/Zemlje, antropocena i umjetničkih praksi.

Prema doc. dr. sc. Suzani Marjanić s Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu naglasak je postavljen na tome „kako lokalni umjetnici tretiraju prostor prirode, ne-urbani prostor kao fenomen *land arta* (Earthworks), kao i na načinima na koje se *land art* kritički odnosi prema globalnim pojavama, gdje možemo reći – kako je to naveo Ulrich Beck – da je jedna od karakteristika globalizacije i globalno razaranje okoliša.

Za razliku od koncepta *land art* šezdesetih godina, kada je navedena konceptualna strategija nastala kao provedba dematerijalizacije klasičnog (ili tradicionalnog) poimanja umjetničkoga djela, kao i negacija principa komercijalizacije i institucionalizacije posredstvom muzeja i galerija, *land art* danas kao umjetnost i izvedba Zemlje zasigurno mora sadržavati i kritičku dimenziju s obzirom na gore navedenu odrednicu globalizacije kao fenomena koji ujedno znači i sustavno razaranje okoliša.“¹

Land art kao umjetnost i izvedba Zemlje zasigurno sadrži i kritičku dimenziju, ekološka kriza ne očituje se samo izvana, već je ona i unutarnje stanje svijesti čovjeka u suvremenom društvu.

Slike 1 – 2. Izlaganja na umjetničko-znanstvenom skupu „Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen“ u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, lijevo doc. dr. sc. Suzana Marjanić, desno dr. sc. Deniver Vukelić; snimila I. Blažičko 2019.

Slike 3 – 4. Izlaganja na umjetničko-znanstvenom skupu „Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen“ u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, lijevo doc. dr. sc. Josip Zanki, desno doc. dr. sc. Silva Kalčić; snimila I. Blažičko 2019.

¹ Blažičko, I. (gl. ur.), Jembrih, Z. Novoselec, A. Marjanić, S. et alt. (2019). Knjižica sažetaka / Umjetničko-znanstveni skup Land Art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen, Zagreb: Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Str. 10 – 11.

2. OPĆI I SPECIFIČNI CILJEVI RADA

Na samom početku ovog rada možemo ustanoviti dva cilja koja smo pokušali ostvariti *land art* izvedbama:

1. Kulturna revitalizacija javnog prostora.
2. Osvijestiti važnost djelovanja lokalnih umjetnika i njihovog tretiranja prostora prirode, ne-urbani prostor kao fenomen *land arta* (Earthworks), kao i na načinima na koje se *land art* kritički odnosi prema globalnim pojavama.
3. Na koje načine umjetnik svojim djelovanjem propituje kompleksnu vezu između čovjeka i izgrađenog okoliša i odgovara na krizu odnosa čovjeka i prirode?
4. Realizacija *land art* izvedbi na području Ozlja od 5. – 6. listopada 2019. u kojima su sudjelovale izv. prof. mr. art. Zvezdana Jembrih, red. prof. art. Mirjana Vodopija, doc. dr. art. Ida Blažičko, izv. prof. art. Alen Novoselec, dr. sc. Lidija Bajuk i Stanko Kovačić.
5. Senzibiliziranje stručne i šire javnosti za taj vid umjetnosti; širenje ekološke svijesti kroz područje suvremene umjetnosti; valoriziranje potkrijepljeno arhivskim istraživanjima i dokumentiranjem *land arta* u razdoblju od 60-ih godina 20. st. do danas; kontekstualiziranje *land arta* od začetaka do danas u odnosu na svjetsku situaciju, s naglaskom na suvremenu umjetničku praksu.

3. PRIPREMA – KORIŠTENI MATERIJALI I METODE

3.1. Terminski plan izvođenja i realizacije programskih aktivnosti

7. – 9. mj. 2019. – pripremni istraživački radovi; terenska istraživanja *in situ* (fotografsko i video snimanje potencijalnih lokacija izvedbi); dogovori o suorganizaciji u lokalnoj zajednici; arhivska istraživanja;

10. mj. 2019. – vizualizacija – crtanje (u svim oblicima), dijagrami; brainstorming (stvaranje ideja); eksperimentiranje s materijalima i procesima; korištenje digitalnih baza podataka/vizualnih i tekstualnih pojmovnika i arhiva. Suradnja i participacija (umjetničke radionice, izložbe).

10. mj. – realizacija *land art* izvedbi *in situ* (Ozalj, Jakovlje) umjetnika i nastavnika ALU, realizacija profesionalne umjetničke radionice studenata diplomskog studija ALU u suradnji s gradom Ozljem i Jakovljem (Hrvatsko društvo likovnih umjetnika) i studenata diplomskog studija na Kineskoj akademiji umjetnosti u Jakovlju, te izložba radova u Francuskom paviljonu u Zagrebu. Održavanje umjetničko-znanstvenog skupa u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, evaluacija i zaključci.

Slika 5. Posjet Ozlju, na slici Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić; snimila I. Blažičko 2019.

Slike 6 – 7. Posjet Ozlju, na slici Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić; snimila I. Blažičko 2019.

Slike 8 – 9. Obrež Vivodinski, na slici Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić; snimila I. Blažičko 2019.

3.2. Ana Maria Maravić: *land art* izvedba “Ostavila sam tragove”

Rad “Ostavila sam tragove” predstavlja naš kratki boravak na planeti Zemlja. Koraci koji počinju usred ničega i završavaju usred ničega, naizgled slučajni no opet bitni jer čine promjenu u atmosferi njihovog djelovanja. Htjela sam nas podsjetiti da svaka naša akcija ima reakciju, te da svjesno biramo naše korake koji obilježavaju naše postojanje u određenom vremenu zvanom život.

Slike 10 – 12. Ana Maria Maravić: *land art* izvedba “Ostavila sam tragove“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slika 13. Ana Maria Maravić: *land art* izvedba “Ostavila sam tragove”, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slika 14. Ana Maria Maravić: *land art* izvedba “Ostavila sam tragove”; Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

3.3. Sara Grubić: *land art* izvedba „Svjetlozor“

Ideja za rad nastala je iz interesa za spajanjem jednostavnih medija: svjetlosti iz lampe s primitivnom grafičkom tehnikom. Umjetnički rad je nastao na licu mjesta, pokraj stare škole u selu Obrež Vivodinski kraj Ozlja. Iz potrebe za što spontanijom koncepcijom rada koristila sam materijale koje sam našla u blizini. Tako sam na pamučno platno otisnula lišće biljaka primitivnom grafičkom tehnikom ekoprinta koju često koristim u likovnom radu. Od platna sam uz pomoć grane i pronađenih hrđavih čavlića formirala četverostranu piramidu. Ispod objekta sam postavila svjetlo. Svjetleći objekt usred livade poziva da mu se približimo i predstavlja točku fokusa i sigurnosti u mračnom okruženju. Ideja je bila stvoriti objekt koji pobuđuje tračak nade i izaziva znatiželju. Otisci lišća na platnu u slobodnom rasporedu stvaraju dojam kretanja. Izvor svjetlosti koju objekt emitira, tragova života lišća na platnu i oblik piramide služe kao svojevrsni simbol čovjekove sinergije s prirodom koja je prisutna od pamtivijeka. Pobuđuje se osjećaj harmonije između prirodnog i kultiviranog – trajne igre u povijesti stvaralaštva čovječanstva.

Slika 15. Sara Grubić: *land art* izvedba „Svjetlozor“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slike 16 – 17.. Sara Grubić: *land art* izvedba „Svjetlozor“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slika 18.. Sara Grubić: *land art* izvedba „Svjetlozor“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

3.4. Lucija Jelić: *land art* izvedba „Prolaz“

Priroda nas je svojim primjerima mogla poučiti svemu. Ponudila je sve zakonitosti i odnose, a čovjek je koristio dar promatranja, da opazi, a zatim povezuje i zaključuje. Stoga je svaka disciplina koju je čovjek razvio, posezala za odgovorima promatrajući upravo procese u prirodi, bilo putem određene znanstvene analize ili pak alegorije, koja je često jedina mogla prevesti novu spoznaju. No postoji nešto u čovjeku što ga tjera da ostavi svoj trag. Jedna težnja čovječanstva za dominacijom, koja je ostavila, kako dobre, tako i loše posljedice. U želji za napretkom, izraz „pod svaku cijenu“ ljudima nije stran. Upravo u tim trenutcima ispunjavanja vlastitih želja, čovjekove odluke udaljavale su ga od elementarnih postavki. Čak i izraz „čovjek i priroda“, koji je nekako srastao u sintagmu, spomenut uglavnom u plemenitoj želji da se oni ujedine, ponekad i sam već vlastitom konstrukcijom nudi dojam da su to dva različita pojma, koja gotovo kao da se suprotstavljaju. Ipak, jasno je da oni zapravo grade jedno drugo.

Slika 19. Lucija Jelić: *land art* izvedba „Prolaz“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Land art je grana umjetnosti koja djeluje u duhu singulariteta čovjeka i prirode, intervenirajući pritom isključivo na način koji određuje sama priroda. U tom tonu, ispreplitanjem grana između dva stabla i dodavanjem suhe trave, nastao je i ovaj rad. On može asociirati na fragment kakvog gnijezda, koje nosi simbol doma i sigurnosti, izvedenog na način da se na prvi pogled i ne opazi da je djelo ljudske intervencije. A upravo bi time i trebalo biti vođeno svako ljudsko djelovanje u ovome njegovu domu – uz primjer i suglasnost prirode.

Slika 20. Lucija Jelić: *land art* izvedba „Prolaz“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slika 21. Lucija Jelić: *land art* izvedba „Prolaz“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

3.5. Petar Koši: *land art* izvedba „Četiri jahača Apokalipse“

Skupljanjem ostataka naše egocentrične naravi koja je svoje tragove ostavila i u okolici Obreške osnovne škole nakupilo se, na prvu, gotovo nevidljivog materijala koji bi stao u čak četiri pedeset-litrene vreće, a u slobodnoj se proizvodnji inače već poduže skriva iza krinke „funkcionalnijeg“. Smeće; samo tako, nemarom i buntom razbacano s mišlju da akciju pasivnosti ama baš nitko neće primijetiti. Razbijene boce i popucala stakla, bačeni neidentificirani plastični dijelovi, željezo iz različitih predmeta, vjerojatno madraca, koje se prestalo skrivati nakon paljenja istih, crjepovi zbog vremenskih uvjeta popadalih s krova škole, te azbestni pokrov i ostali građevinski materijali – krasili su to usamljeno i idilom ovijeno, samo u prolazu krajičkom oka primijećeno osnovnoškolsko dvorište.

Slika 22. Petar Koši: *land art* izvedba „Četiri jahača Apokalipse“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Dok je plan kreirati utopiju stvara se distopijska i samo-propadajuća okolina koja samo tu i tamo ogrebe naše, u najboljem slučaju sekundarno, altruistički nastrojeno razmišljanje, pa nas

tada napadne ono opasno po dodir retoričko pitanje; Zašto? Kada bismo znali odgovor zasigurno ne bismo pitali, no još je važniji odgovor na pitanje; Što sada? Smeće koje je brižno sakupljeno sada tvori mali vizualni uradak koji satirično stoji iza naslova „Četiri jahača Apokalipse“, a time odgovara na treće pitanje: Tko je, barem djelomično, odgovoran za ono što je prorokovano u davnini? Četiri vrste otpada sakupljene u okolici osnovne škole stavljene su na betonirani dio bunara u njezinom dvorištu tako da tvore četiri cjeline koje simbolički prikazuju „Četiri jahača Apokalipse“.

Slika 23. Petar Koši: *land art* izvedba „Četiri jahača Apokalipse“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

3.6. Petar Koši: *land art* izvedba „Oltar Obreža“

Ljudi napuštaju mjesta od kuda potječu iz brojnih razloga. Taj razlog uvijek ostavlja neku gorčinu i bolni podsjetnik, pa i uspomenu i radosno sjećanje. Povratak bi mogao značiti poraz, ali i spoznaju. Moga bi značiti i mir, ali i predaju. Raspadajuća i sastavljajuća situacija; lom i spajanje – stari kaos i novi red. U svakom slučaju, sasvim je nejednostavno ono što se dešava u našim srdašcima dok stvaraju ono malo prostora za emociju koja će se nastaniti u njima do tko zna kada. Kao spomen toj unutarnjoj borbi čija težina stoji iza tog malog polunapušenog sela, iza tog malog nezaboravljenog grada i te male nezamjenjive države, napravljen je takozvani „Oltar Obreža“ koji kao Starozavjetni žrtveni oltar zna da moramo dati najbolje od onoga što imamo da dobijemo ono što zaista trebamo. Činom ulaza u staru školu suočavamo se s onime što jesmo, a kao mali artefakt na tamo nađenom kubusu kao slagalica razlomljeni u stotinu komada stavljeni su kameni iz okolice koji su nekoć bili cjelina. Kamenčić stoji za svakoga tko je dovoljno smion da se odvaži otići iz svojeg rodnog mjesta iz bilo kojeg razloga. Taj se prvo mora suočiti s onime što ostavlja, svjestan da će to ostati dio njega.

Slike 24 – 25. Petar Koši: *land art* izvedba „Oltar Obreža“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Razlomljeni kamen nađen na brijegu nedaleko od osnovne škole postavljen je na kubusu i oko njega u raščišćenoj učionici. Pošto se Obrež, kao i mnoga druga mjesta u Hrvatskoj, sukobljava sa stalnim emigracijama mlađe populacije, sačinjen je maleni spomenik koji služi tome kako bi se osobe koje odluče otići u inozemstvo suoče s onime što ostavljaju.

Slika 26. Petar Koši: *land art* izvedba „Oltar Obreža“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

Slika 27. Petar Koši: *land art* izvedba „Oltar Obreža“, Obrež Vivodinski; snimila I. Blažičko 2019.

3.7. *Land art* izvedbe umjetnika u Obrežu Vivodinskom i Loviću Prekriškom

Realizacija *land art* izvedbi na području Ozlja od 5. – 6. listopada 2019. u kojima su sudjelovale izv. prof. mr. art. Zvezdana Jembrih, red. prof. art. Mirjana Vodopija, doc. dr. art. Ida Blažičko, izv. prof. art. Alen Novoselec, dr. sc. Lidija Bajuk i Stanko Kovačić.

Slike 28 – 30. Zvezdana Jembrih: *land art* izvedba „Crvena krpa za stablo“, Obrež Vivodinski; snimila Z. Jembrih 2019.

Slika 31. Ida Blažičko: *land art* izvedba „Between the Sky and Earth“, Loviç Prekriški; snimila I. Blažičko 2019.

Slike 32 – 33. Alen Novoselec, fotografska dokumentacija *land art* izvedbe, Obrež Vivodinski; snimio: A. Novoselec 2019.

Slike 34 – 35. Mirjana Vodopija, fotografska dokumentacija *land art* izvedbe, Obrež Vivodinski; snimio A. Novoselec 2019.

Slika 36. Glazbena izvedba: dr. sc. Lidija Bajuk i Stanko Kovačić, kapela sv. Križa, Lović Prekriški; snimila I. Blažičko 2019.

3.8. Biomimetika: Priroda, prostor, umjetnost - *land art* izvedbe u dvorcu i Parku skulptura Jakovlje

U izvedbe *land arta* uključili su se studenti/ce diplomskog studija Odsjeka umjetnosti u javnom prostoru ključne edukativne umjetničke ustanove – Kineske akademije umjetnosti u Hangzhou (CAA, Kina).

Kineska akademija umjetnosti (CAA) jedna je od najprestižnijih akademija u Kini s najpotpunijim izborom umjetničko-istraživačkih programa visokog obrazovanja. Akademiju je 1928. godine utemeljio Cai Yuanpei, iznjedrila je mnogo renomiranih umjetnika koji su postali glavni nositelji umjetnosti u zemlji te je pretvorili u jednu od najprestižnijih umjetničkih institucija. Mjesto je gdje je fokus na humanizmu i društvenim potrebama, a kombinira suvremene umjetničke discipline s tradicionalnima, teoriju i praksu, a ujedno je i prva akademija u Kini koja unutar svojih studijskih programa uključuje i studij arhitekture.

Povodom suradnje Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu i Kineske akademije umjetnosti u Hangzhou studenti 2. i 3. godine poslijediplomskog studija Kiparstva i Umjetnosti u javnom prostoru sudjelovali su u *land art* izvedbama u dvorcu i Parku skulptura Jakovlje (Hrvatsko društvo likovnih umjetnika), a nastalim radovima predstavili Kinesku akademiju umjetnosti i srodne odsjeke.

Izlagali su studenti/ice Kineske akademije umjetnosti: Guo Zui, Hu Enci, Peng Wenjie, Shen Yuting, Teng Jiaqi, Wang Ziyang, Yao Haolan, Zhou Xin, pod mentorstvom gostujućih profesora red. prof. dr. art. Yang Qirui (dekan Odsjeka za kiparstvo i umjetnost u javnom prostoru, CAA), predavača Zhang Haoguang (CAA), znanstvenog novaka Zhang Run (CAA) i doc. dr. art. Ide Blažičko (ALU).

Cilj je bio motivirati studente da budu inovativniji i kreativniji u svojoj umjetničkoj praksi, koristeći prirodu i njene principe. U usporedbi s prirodom, naše vlastite materijalne strategije su znatno manje učinkovite i uglavnom rasipne. U prirodi je materijal učinkovito oblikovan i strukturiran. Biomimetički pristup omogućava razvoj i primjenu biološki nadahnutih odgovora na probleme. Interdisciplinarni projekti mogu povećati *crossover* bazu znanja i voditi ka održivosti.

Slike 37 – 39. *Land art* izvedbe studenta diplomskog studija Kineske akademije umjetnosti u Hangzhou, dvorac i Park skulptura Jakovlje (Hrvatsko društvo likovnih umjetnika), snimio M. Borščak 2019.

4. REZULTATI

Realizacijom ovog projekta ostvaren je jedan od dugoročnih ciljeva: jačanje međunarodne i međuinstitucionalne suradnje (Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, Hrvatsko društvo likovnih umjetnosti, Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Kineska akademija umjetnosti u Hangzhou, Grad Ozalj i okolica, dvorac i Park skulptura Jakovlje). Edukativni dio umjetničko-znanstvenog istraživanja uključio je velik broj sudionika, različitih skupina polaznika, s posebnim naglaskom na *land art* izvedbe. Također, ostvareni su ciljevi u smislu senzibiliziranja stručne i šire javnosti za taj vid umjetnosti; širenje ekološke svijesti kroz područje suvremene umjetnosti; valoriziranje potkrijepljeno arhivskim istraživanjima i dokumentiranjem *land arta* u razdoblju od 60-ih godina 20. st. do danas; kontekstualiziranje *land arta* od začetaka do danas u odnosu na svjetsku situaciju, s naglaskom na suvremenu umjetničku praksu.

LAND ART,
EARTH ART,
EARTHWORKS:
z/ZEMLJA
I ANTROPOCEN

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
Muzej suvremene umjetnosti
Institut za etnologiju i folkloristiku

Umjetničko-znanstveni skup
Land Art, Earth Art, Earthworks:
z/Zemlja i antropocen
5. - 13. 10. 2019.

in situ izvedbe

5. - 6. 10. 2019.
/ Grad Ozalj / Obrež Vivodinski / Lović Prekriški od 12 do 22 sata

5. 10. 2019. od 12 do 22 sata
Zvezdana Jembrih kod rijeke Kupe u Obrežu Vivodinskom
Alen Novoselec, Mirjana Vodopija, studenti/ice ALU: Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koži, Ana Maria Maravić kod stare škole u Obrežu Vivodinskom

6. 10. 2019. u 17 sati
kod kapele Sv. Križa u Loviću Prekriškom
Lidija Bajuk i Stanko Kovačić; Ida Blažičko

10. 10. 2019. u 10 sati
umjetničko-znanstveni skup u Muzeju suvremene umjetnosti,
Avenija Dubrovnik 17, Zagreb, ulaz slobodan

12. - 13. 10. 2019.
land art izvedbe u dvorcu i Parku skulptura Jakovlje
Alen Novoselec, Mirjana Vodopija
Umjetnička radionica „Biomimetika: Priroda, prostor, umjetnost“ u suradnji s Kineskom akademijom umjetnosti u Hangzhou (CAA)
Vodstvo: Ida Blažičko, Yang Qirui, Zhang Haoguang, Zhang Run
Studenti/ice CAA i ALU: Guo Zui, Hu Encl, Peng Wenjie, Shen Yuting, Teng Jiaqi, Wang Ziyuan, Yao Haolan, Zhou Xin

PROGRAMSKI I ORGANIZACIJSKI ODBOR:
Ida Blažičko, Nataša Ivančević, Zvezdana Jembrih, Suzana Marjanić, Alen Novoselec

Foto: I. Trojanović, Galerija CEKAO, POU Zagreb; N. Hrust; L. Kalinšek

Slika 40. Elektronska pozivnica autorice Natalije Nikpalj.

Ovo znanstveno-umjetničko istraživanje obrazovnim i umjetničkim događanjima koji su uključili široki krug stručnjaka znatno je doprinijelo razvoju i edukaciji publike te bolje vidljivosti u javnosti, posebice izvan područja metropole. Istraživanjem, prikupljanjem i obradom građe te njenog tumačenja prikupljena su dosadašnja i stvorena nova znanja koja su javno i trajno dostupna budućim generacijama. Zanimljivim kulturno-umjetničkim programom hrvatska umjetnost valorizirana u odnosu na europski i svjetski kontekst. Umjetničko-znanstvenim skupom povećana je vidljivost i mogućnosti za daljnje umrežavanje umjetnika i teoretičara, što doprinosi međunarodnom i međukulturnom dijalogu.

Land art izvedbe znatno su doprinijele razvoju lokalne zajednice. Knjižica sažetaka je bila dostupna u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu za potrebe informiranja većeg broja ljudi, dio primjeraka je ustupljen srodnim institucijama (knjižnica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, Grad Ozalj, Kineska akademija umjetnosti, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika HDLU, inozemstvo), a dio izlagačima i sudionicima.

**LAND ART,
EARTH ART,
EARTHWORKS:**

**z/ZEMLJA
I ANTROPOCEN**

Umjetničko-znanstveni skup
[5. - 13. listopada 2019.]

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
Muzej suvremene umjetnosti
Institut za etnologiju i folkloristiku

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu
Muzej suvremene umjetnosti
Institut za etnologiju i folkloristiku

Umjetničko-znanstveni skup
Land Art, Earth Art, Earthworks:
z/Zemlja i antropocen
5. - 13. 10. 2019.

in situ izvedbe

5. - 6. 10. 2019.
/ Grad Ozalj / Obrež Vivodinski / Lović Prekriški od 12 do 22 sata

5. 10. 2019. od 12 do 22 sata
Zvezdana Jembrih kod rijeke Kupe u Obrežu Vivodinskom
Alen Novoselec, Mirjana Vodopija, studenti/ice ALU: Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Kosi, Ana Maria Maravić kod stare škole u Obrežu Vivodinskom

6. 10. 2019. u 17 sati
kod kapele Sv. Križa u Loviću Prekriškom
Lidija Bajuk i Stanko Kovačić; Ida Blažičko

10. 10. 2019. u 10 sati
umjetničko-znanstveni skup u Muzeju suvremene umjetnosti,
Avenija Dubrovnik 17, Zagreb, ulaz slobodan

12. - 13. 10. 2019.
land art izvedbe u dvorcu i Parku skulptura Jakovlje
Alen Novoselec, Mirjana Vodopija
Umjetnička radionica „Biomimetika: Priroda, prostor, umjetnost“ u suradnji s Kineskom akademijom umjetnosti u Hangzhou (CAA)
Vodstvo: Ida Blažičko, Yang Qirui, Zhang Haoguang, Zhang Run
Studenti/ice CAA i ALU: Guo Zui, Hu Enci, Peng Wenjie, Shen Yuting, Teng Jiaqi, Wang Ziyao, Yao Haolan, Zhou Xin

msu muzej suvremene umjetnosti /
museum of contemporary art

中国美术学院
China Academy of Art

Programski i organizacijski odbor: Ida Blažičko, Nataša Ivančević, Zvezdana Jembrih, Suzana Marjanić, Alen Novoselec

Slika 41. Elektronska pozivnica autorice Natalije Nikpalj.

4.1. Ishodi/mediji

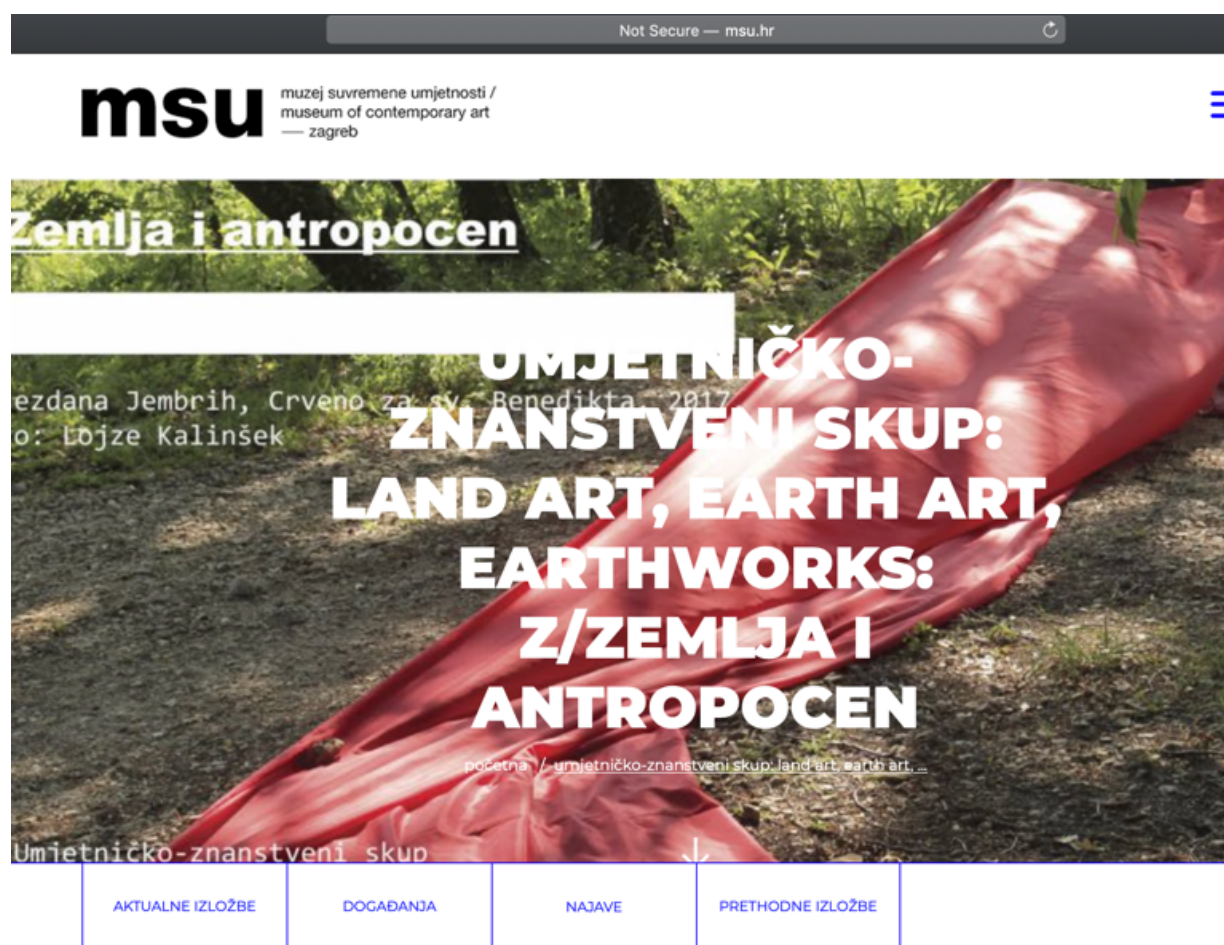
Web stranica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu:

http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/upload/vijesti/izlozbe/MSU/Land_Art__PROGRAM__MSU__10_X_2019.pdf

http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/front_content.php?idart=2344

Web stranica Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu:

<http://www.msu.hr/dogadanja/umjetnicko-znanstveni-skup-land-art/231.html>

Slika 42. Web stranica Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu.

Culturenet:

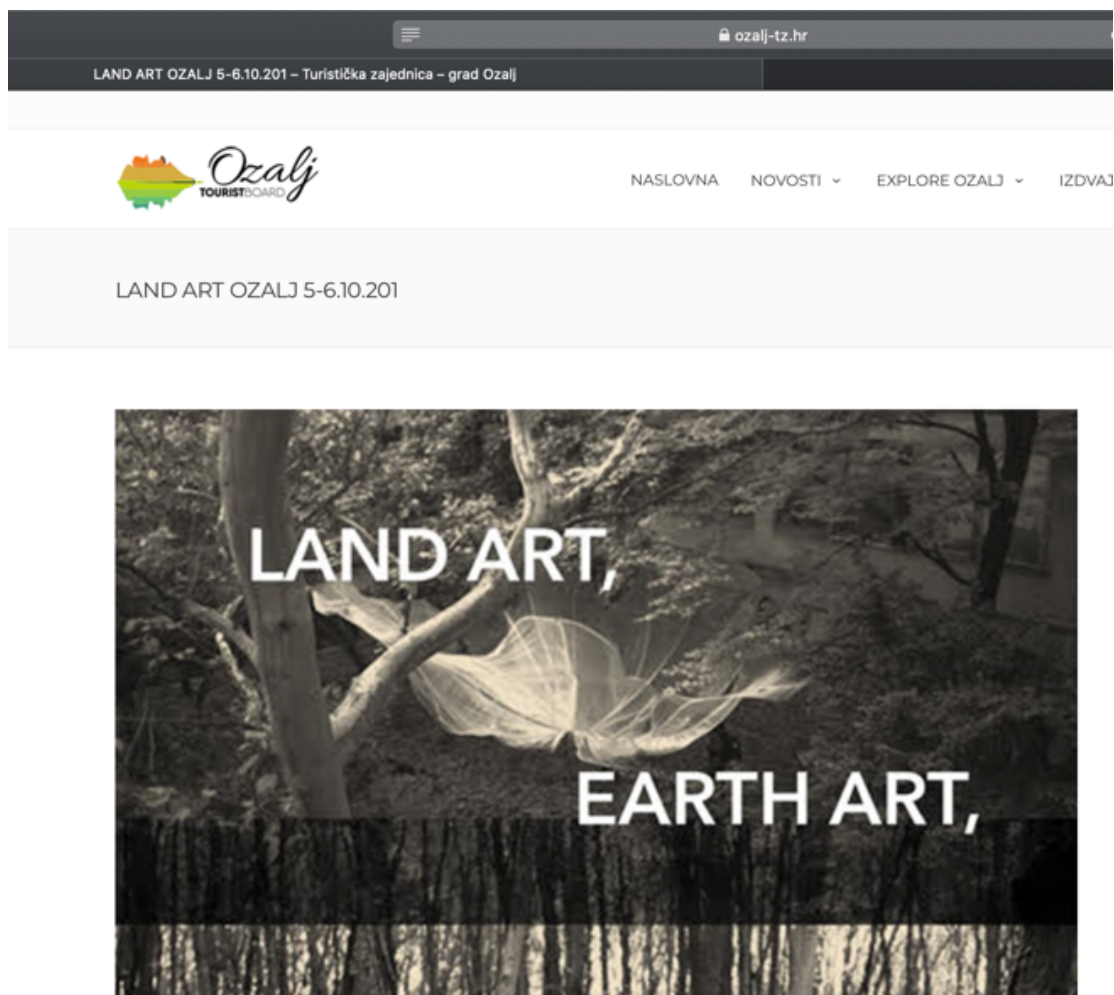
<https://www.culturenet.hr/default.aspx?id=93521>

Vizkultura:

<https://vizkultura.hr/o-kreativnim-intervencijama-u-svakodnevicu/>

Slika 43. Najava na Internet portalu Vizkultura.

Slika 44. Web stranica Turističke zajednice Grada Ozlja.

Službena web stranica Turističke zajednice Grada Ozlja:

<https://www.ozalj-tz.hr/hr/land-art-ozalj-5-6-10-201/>

Službena web stranica Općine Jakovlje:

<https://www.jakovlje.hr/?page=male-vijesti#20191014-01>

Youtube:

<https://youtu.be/MDIdPbQoNmY>

Ostale web stranice:

<http://sivazona.hr/news/hortikulturne-umjetnicke-instalacije-u-doba-antropo-kapitalocena>

<http://www.seecult.org/content/land-art-earth-art-earthworks-zzemlja-i-antropocen-zg>

<http://www.infozagreb.hr/dogadanja/convention/land-art-earth-art-earthworks-zzemlja-i-antropocen>

<https://www.kigo.hr/land-art-weekend-u-ozlju/>

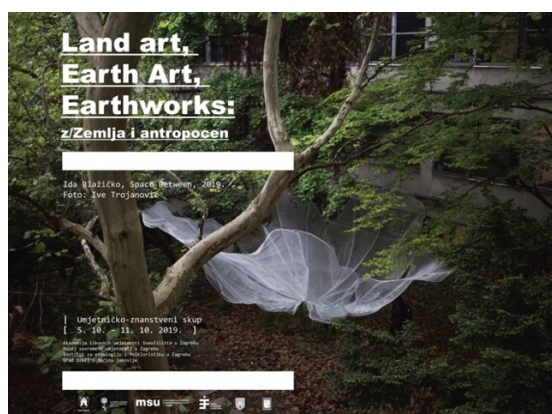
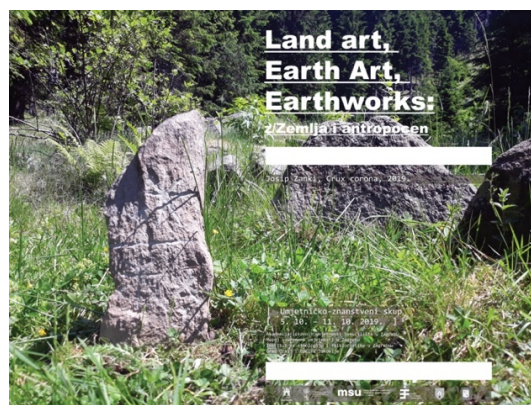
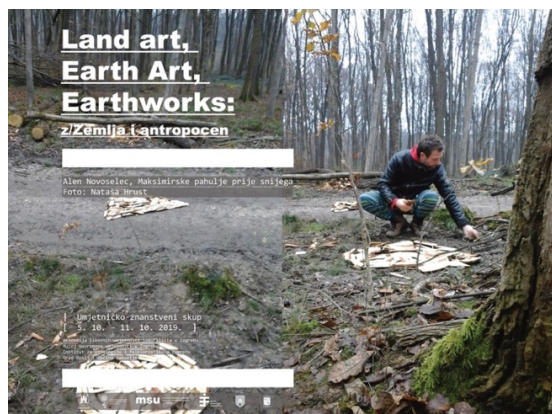
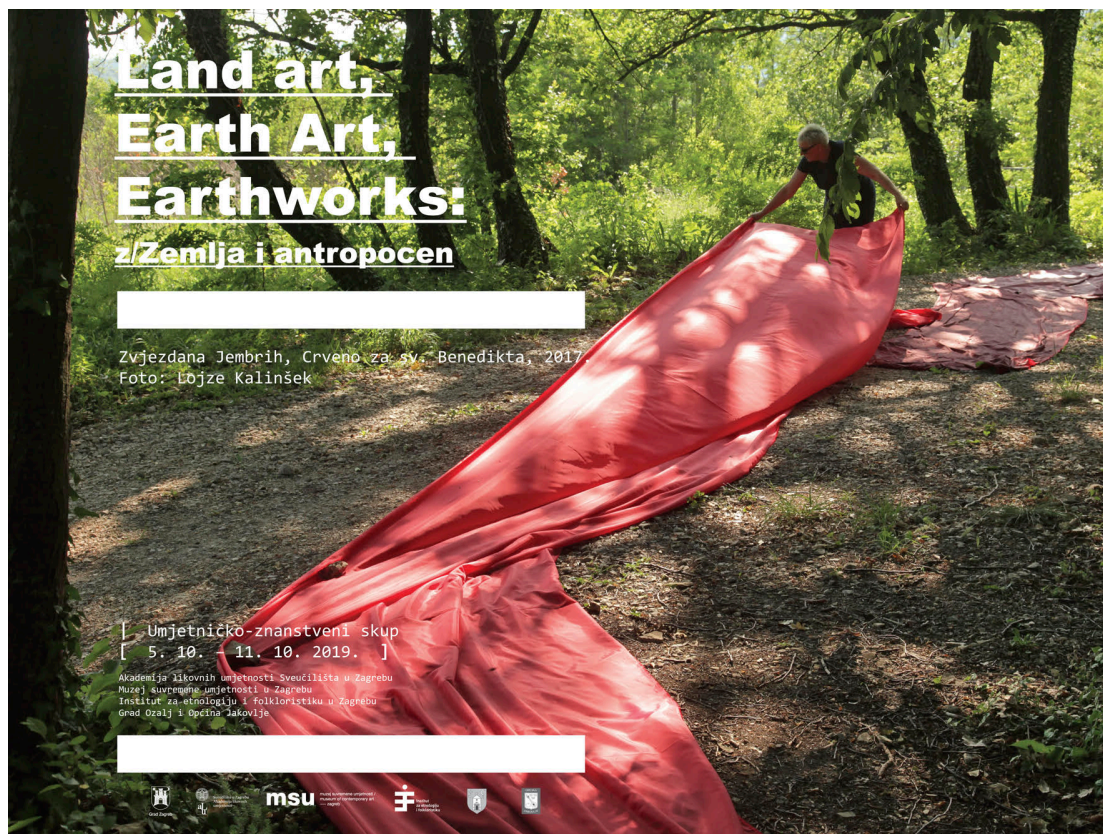
Video dokumentacija land art izvedbi (Jakovlje) i objava na YouTube kanalu

Video dokumentacija land art izvedbi Ozalj

Youtube: <https://youtu.be/MDIdPbQoNmY>

<p>IMPRESUM / EDITION NOTICE</p> <p>Umjetničko-znanstveni skup Land Art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen / Art and Scientific Symposium "Land Art, Earth Art, Earthworks: e/Earth and the Anthropocene"</p> <p>NAKLADNIK / PUBLISHER Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu / Academy of Fine Arts, University of Zagreb</p> <p>ZA NAKLADNIKA / FOR THE PUBLISHER Tomislav Buntak</p> <p>UREDNIŠTVO / EDITORS doc. dr. art. Ida Blažičko / Assist. Prof. Ida Blažičko, MFA, PhD FA / Nataša Ivančević, muzejska savjetnica / Nataša Ivančević, Museum Advisor / izv. prof. mr. art. Zvezdana Jembrih / Assoc. Prof. Zvezdana Jembrih, MFA / doc. dr. sc. Suzana Marjančić / Assist. Prof. Suzana Marjančić, PhD / izv. prof. mr. art. Natalija Nikpalj / Assoc. Prof. Natalija Nikpalj, MFA / izv. prof. art. Alen Novoselec / Assoc. Prof. Alen Novoselec</p> <p>GLAVNA UREDNICA / LEAD EDITOR doc. dr. art. Ida Blažičko / Assist. Prof. Ida Blažičko, MFA, PhD FA</p> <p>PROGRAMSKI I ORGANIZACIJSKI ODBOR / PROGRAMMING AND ORGANIZING COMMITTEE doc. dr. art. Ida Blažičko / Assist. Prof. Ida Blažičko, MFA, PhD FA Nataša Ivančević, muzejska savjetnica / Nataša Ivančević, Museum Advisor Izv. prof. mr. art. Zvezdana Jembrih / Assoc. Prof. Zvezdana Jembrih, MFA doc. dr. sc. Suzana Marjančić / Assist. Prof. Suzana Marjančić, PhD Izv. prof. art. Alen Novoselec / Assoc. Prof. Alen Novoselec</p> <p>LEKTURA / LANGUAGE EDITING Anđelka Dobrijević Turina, prof. Tajana Vrhovec Skalamerna, prof.</p> <p>PRIJEVOD NA ENGLJSKI JEZIK / ENGLISH TRANSLATION Branka Svetlin</p> <p>DIZAJN I PRIPREMA ZA TISAK / DESIGN AND PREPRESS Izv. prof. mr. art. Natalija Nikpalj / Assoc. Prof. Natalija Nikpalj, MFA</p>	<p>TISAK / PRINTED BY Kerschoffset Zagreb d.o.o., listopad 2019. / October 2019</p> <p>NAKLADA / PRINT RUN 300</p> <p>ISBN 978-953-7072-29-2 (Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu / Academy of Fine Arts, University of Zagreb)</p> <p>CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001042593. CIP data are available in the digital catalog of the National and University Library in Zagreb. File number: 001042593.</p> <p>POKROVITELJI / SPONSORS</p> <p>Umjetničko-znanstveni skup je realiziran financijskom potporom Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. / The Art and Scientific Symposium has been organized with the financial support of the Department of Culture of the City of Zagreb and the Academy of Fine Arts, University of Zagreb.</p> <p>ZAHVALJUJEMO NA POMOĆI PRI REALIZACIJI SKUPA / We gratefully acknowledge the assistance in organizing the Symposium provided by Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu / Academy of Fine Arts, University of Zagreb Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb / Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagreb Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb / Museum of Contemporary Art, Zagreb Kineska akademija umjetnosti, Hangzhou / China Academy of Art, Hangzhou Grad Zagreb / City of Zagreb Grad Ozalj / Town of Ozalj Općina Jakovlje / Municipality of Jakovlje</p>	<p>Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu Muzej suvremene umjetnosti Institut za etnologiju i folkloristiku</p> <p>Academy of Fine Arts, University of Zagreb Museum of Contemporary Art Institute of Ethnology and Folklore Research</p> <p>KNJIŽICA SAŽETAKA</p> <p>Umjetničko-znanstveni skup Land Art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen</p> <p>5. - 13. listopada 2019.</p> <p>BOOK OF ABSTRACTS</p> <p>October 5 - 6, 2019 / Town of Ozalj October 10, 2019 / Museum of Contemporary Art, Zagreb October 12 - 13, 2019 / Jakovlje Mansion and Sculpture Park</p>
--	---	---

Slika 45. Knjižica sažetaka umjetničko-znanstvenog skupa „Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen“: Impressum, autorica Natalija Nikpalj.

Slike 46 – 50. Umjetničke *land art* izvedbe na billboardima na raznim lokacijama u Zagrebu: Zvezdana Jembrih, Alen Novoselec, Josip Zanki, Ida Blažičko, Mirjana Vodopija; dizajn autorice Natalije Nikpalj.

5. RASPRAVA

Ovim umjetničko-znanstvenim istraživanjem i realizacijom projekta kritički smo razmotrili dosadašnje, kao i suvremene landartističke prakse, te smo uz recentne izvedbe poznatih umjetnika realizirali i vlastite *land art* ideje u Obrežu Vivodinskom kraj Ozlja.

Provedba ovog projekta pokazala je da *land art* izvedbe i realizacija umjetničko-znanstvenog skupa mogu znatno doprinijeti razvoju lokalne zajednice.

Najave *land art* izvedbi bile su prikazane i u knjižici sažetaka koja je bila dostupna u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu za potrebe informiranja većeg broja ljudi, dio primjeraka je ustupljen srodnim institucijama (knjižnica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, Grad Ozalj, Kineska akademija umjetnosti, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika HDLU, inozemstvo), a dio izlagačima i sudionicima

Uključenjem širokog kruga stručnjaka i *land art* izvedbama znatno smo doprinijeli razvoju i edukaciji publike te bolje vidljivosti u javnosti, posebice izvan područja metropole. Istraživanjem, prikupljanjem i obradom građe te njenog tumačenja prikupljena su dosadašnja i stvorena nova znanja koja su javno i trajno dostupna budućim generacijama. Zanimljivim kulturno-umjetničkim programom hrvatska umjetnost valorizirana u odnosu na europski i svjetski kontekst. Umjetničko-znanstvenim skupom povećana je vidljivost i mogućnosti za daljnje umrežavanje umjetnika i teoretičara, što doprinosi međunarodnom i međukulturnom dijalogu.

6. ZAKLJUČAK

U nastavku ovog umjetničko-znanstvenog istraživanja organizirat će se nove *land art* izvedbe, istaknut će se fenomen kulturnog krajolika (kulturne geografije), kao i aspekt očuvanja i zaštite materijalne i nematerijalne kulturne baštine, te će se pojačati započeta suradnja s lokalnim zajednicama, posebice s gradom Ozljem i okolicom, u suradnji s Parkom prirode Žumberak, u koji su uključeni lokaliteti *land art* izvedbi. Također će se sagledati metode kojima lokalni umjetnici tretiraju prostor prirode, ne-urbani prostor kao fenomen *land arta* (Earthworks), kao i načini na koje se *land art* kritički odnosi prema recentnim globalnim pojavama, posebice s naglaskom na ekološke aspekte i očuvanje prirodnih resursa (npr. ugroženost rijeke Kupe na potezu nizvodno od Kamanja do Ozlja, uslijed nedavne gradnje privatne hidroelektrane koja je ugrozila i devastirala mikroekosustave u rijeci i uz rijeku Kupu).

Ovakva obrazovna, kulturna, kao i aktivistička događanja ugrađena u proces istraživanja doprinose kulturnoj revitalizaciji kompleksnih prostora koja okružuje urbano tkivo s naglaskom na kulturni krajolik kao širi pojam. Time aktivno uključujemo širi krug posjetitelja i sudionika, te doprinosimo razvoju svijesti i edukaciji publike koja nije isključivo vezana za urbani prostor, postižući veću vidljivost u javnosti. Istraživanjem, prikupljanjem i obradom građe i njezinim tumačenjem prikupljaju se stara i stvaraju nova znanja koja postaju javno i trajno dostupna budućim generacijama. Ovom proširenom kontekstualizacijom suvremena *land art* umjetnost valorizira se u odnosu na europski i svjetski kontekst. Omogućava se daljnje umrežavanje umjetnika i teoretičara, što doprinosi međukulturnom dijalogu.

Također, ostvarili smo jedan od važnih ciljeva: jačanje međunarodne i međuinstitucionalne suradnje (Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, Hrvatsko društvo likovnih umjetnosti, Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Kineske akademije umjetnosti u Hangzhou, Grad Ozalj i okolica, Park prirode Žumberak, dvorac i Park skulptura Jakovlje, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske - Uprava za zaštitu spomenika kulture). Time senzibiliziramo stručnu i širu javnost za taj vid umjetnosti i širimo ekološku svijest kroz područje suvremene umjetnosti. Uključivanjem eminentnih teoretičara fenomen *land arta* valorizira se, a putem arhivskih istraživanja i dokumentiranja *land arta* od začetaka 60-ih godina 20. st. do danas kontekstualizira se u odnosu na svjetsku umjetničku situaciju. Objedinjenjem teoretskih postavki, kritičkih tekstova i dokumentiranjem recentnih *land art* izvedbi, postavljamo temelj i polazište daljnjim istraživanjima, kao i budućim umjetničkim izvedbama.

7. ZAHVALE

Zahvaljujemo izv. prof. mr. art. Zvezdani Jembrih, doc. dr. art. Idi Blažičko i izv. prof. art. Alenu Novoselcu, s Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na pomoći pri realizaciji *land art* izvedbi. Također, zahvaljujemo gradonačelnici grada Ozlja Gordani Lipšinić na podršci u organizaciji i mogućnosti da svojim radom sudjelujemo u ovom važnom projektu. Zahvaljujemo djelatnicima gradskog poglavarstva Grada Ozlja na svojoj suradnji, logistici i pomoći, posebice na video i zračnim snimkama koje su doprinijele profesionalnoj dokumentaciji svih izvedbi i događanja. Posebice zahvaljujemo lokalnoj zajednici Obreža Vivodinskog i Lovića Prekriškog na otvorenosti za suradnju, toplom gostoprimstvu i logistici. Zahvaljujemo kolegi Stjepanu Divkoviću, akad. kiparu koji živi i radi u Obrežu Vivodinskom na poticaju, inspirativnim idejama i svesrdnoj suradnji. Zahvaljujemo svim gostima i posjetiteljima koji su s otvorenošću i zanimanjem ne samo pratili, već i sudjelovali u kreativnim interakcijama tijekom *land art* izvedbi i događanja u okolici Ozlja. Također, zahvaljujemo Hrvatskom društvu likovnih umjetnika u Zagrebu (dvorac i Park skulptura Jakovlje) i općini Jakovlje.

8. LITERATURA

- Blažičko, I. (gl. ur.), Jembrih, Z., Novoselec, A., Marjanić, S. et al. (2019). *Knjižica sažetaka / Umjetničko-znanstveni skup Land Art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen*. Zagreb: Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Borriaud, N. (2013) *Relacijska estetika – postprodukcija*, Zagreb: Muzej suvremene umjetnosti.
- Carlson, A. (2000) *Aesthetic and Environment – the appreciation of nature, art and architecture*, New York i London: Routledge.
- Davies, P. J., Denny, W. B., Fox Hofrichter, F., Jacobs, J., Roberts, A. M., Simon, D. L. (2013) “Umjetnost oblikovanja zemlje i site-specific art”, u: *Jansonova povijest umjetnosti*, , Varaždin: Stanek.
- Green, N. (2003) „Looking at the Landscape: Class Formation and the Visual“ u: *The Anthropology of Landscape: Perspectives of Place and Space*, (ur.) Hirsch, E. i O’Hanlon, M. Oxford: Clarendon Press.
- Gulin Zrnić, V. (ur.) et al. (2016) *Grad i umjetnost. Stvaranje grada: prostor, kultura, identitet (HRZZ)*. Zagreb: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika, Institut za etnologiju i folkloristiku, (zbornik).
- Hirsch, E. (2003) “Landscape: Between Place and Space”, u: *The Anthropology of Landscape: Perspectives of Place and Space*, (ur.) Hirsch, E. i O’Hanlon, M. Oxford: Clarendon Press.
- Jembrih, Z., Marjanić, S. (2019) „Zeleni uvodnik“ u: *Umjetničko-znanstveni skup Land Art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen. Knjižica sažetaka*, Zagreb: akademija likovnih umjetnosti, str. 12-13.
- Kastner, J. (2011) “Preface”, u: *Land and Environmental Art*, (ur.) Jeffrey Kastner, London: Phaidon, str. 10-17.
- Lippard, L. (1997) *The Lure of the Local*, New York: The New Press.
- Low, S. (2017) *Spatializing Culture – The ethnography of Space and Place*, London i New York: Routledge.
- Marjanić, S. (2016) „Priroda u umjetnosti performansa: Land art, earthworks“, u: *Topoi umjetnosti performansa: lokalna vizura*, Zagreb: Durieux i Hrvatska sekcija AICA.
- Škrbić Alempijević, N., Potkonjak, S., Rubić, T. (2016) *Misliti etnografski : kvalitativni pristupi i metode u etnologiji i kulturnoj antropologiji*, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Hrvatsko etnološko društvo.
- Šuvaković, M. (2005) “Land art”, u: *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, Zagreb: Horetzky.

Turković, V. (2002) „Dijalog prirode i kulture kroz likovnu umjetnost“, *Socijalna ekologija* 11/4.

9. SAŽETAK

Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić

Land art, Earth Art, Earthworks: z/Zemlja i antropocen - kulturna revitalizacija javnog prostora land art izvedbama

Umjetničko-znanstvenim istraživanjem i realizacijom projekta kritički su promišljene dosadašnje, kao i suvremene landartističke prakse, te je izveden niz recentnih izvedbi afirmiranih umjetnika i studenata u Obrežu Vivodinskom kraj Ozlja.

Provedba ovog projekta pokazala je da *land art* izvedbe i realizacija umjetničko-znanstvenog skupa mogu znatno doprinijeti razvoju lokalne zajednice.

Obrazovna, kulturna, kao i aktivistička događanja ugrađena u proces istraživanja doprinose kulturnoj revitalizaciji kompleksnih prostora koja okružuje urbano tkivo s naglaskom na kulturni krajolik kao širi pojam. Aktivno uključenje širokog kruga posjetitelja doprinosi razvoju svijesti i edukaciji publike koja nije isključivo vezana za urbani prostor, te se može postići veća vidljivost u javnosti. Istraživanjem, prikupljanjem i obradom građe i njezinim tumačenjem prikupljaju se stara i stvaraju nova znanja koja postaju javno i trajno dostupna budućim generacijama. Ovom proširenom kontekstualizacijom suvremena *land art* umjetnost valorizira se u odnosu na europski i svjetski kontekst. Omogućava se daljnje umrežavanje umjetnika i teoretičara, što doprinosi međukulturnom dijalogu.

Ključne riječi: *land art*, krajobraz, umjetničke izvedbe, kulturna revitalizacija, Ozalj

10. SUMMARY

Sara Grubić, Lucija Jelić, Petar Koši, Ana Maria Maravić

Land Art, Earth Art, Earthworks: e/Earth and the Anthropocene - cultural revitalization of public space with land art performances

Through the artistic and scientific research and the realization of the project, the previous, as well as contemporary land art practices, have been critically considered, and a number of recent performances by established artists and students have been performed in Obrež Vivodinski near Ozalj.

The implementation of this project has shown that land art performances and the realization of an artistic-scientific conference can significantly contribute to the development of the local community.

Educational, cultural, as well as activist events embedded in the research process contribute to the cultural revitalization of the complex spaces that surround the urban fabric with an emphasis on the cultural landscape as a broader concept. The active involvement of a wide range of visitors contributes to the development of awareness and education of the audience that is not exclusively related to the urban space, thus the greater visibility in public can be achieved. Research, collection, and processing of material and its interpretation gather old and create new knowledge that becomes publicly and permanently available to future generations. With this expanded contextualization, contemporary land art is valorized in relation to the European and the world context. Further networking of artists and theorists is facilitated, contributing to the intercultural dialogue.

Keywords: *land art*, landscape, artistic interventions, cultural revitalisation, Ozalj

11. KRATKI ŽIVOTOPISI I POPIS AUTORA

Sara Grubić

Rođena je 1991. godine u Zagrebu. Godine 2010. završava Klasičnu gimnaziju u Križanićevoj u Zagrebu. Potom upisuje Studij Dizajna pri Arhitekturi, a 2015. upisuje grafički odsjek pri Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Trenutno pohađa 4. godinu grafike u klasi red. prof. art. Mirjane Vodopije. Tijekom 3. godine studija studirala je na Facultad de Bellas Artes u Granadi u sklopu Erasmus + programa. Od 2017. godine organizira Biševo Island Artist Residency.

Lucija Jelić

Rođena je 3. srpnja 1996. godine u Zadru. Školu primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zadru u zvanju slikarskog dizajnera završava 2015. godine. Iste godine upisuje studij kiparstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, koji pohađa i danas. U sklopu Erasmus programa četvrtu godinu studija provela je na Facultad de Bellas Artes sveučilišta Complutense u Madridu. Prisustvovala je na mnogim kiparskim radionicama, od kojih su neke i rezultirale javnim skulpturama (Kiparska radionica "Svijetle pruge" u Velikom Trojstvu, Međunarodna studentska kiparska škola Montraker u Vrsaru, Kiparska škola Aleksandar Rukavina u Brtonigli, etc.).

Petar Koši

Rođen 1. srpnja 1995. u Zagrebu. Godine 2011. upisuje školu Primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zagrebu, gdje 2014. godine maturira kao aranžersko-scenografski dizajner. Tijekom srednjoškolskog obrazovanja sudjeluje na sajmu interijera „Ambienta“ na Zagrebačkom Velesajmu u sklopu Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna, te likovnim radionicama. Nakon mature samostalno izlaže u Knjižnicama Grada Zagreba u Sesvetama, Novom Jelkovcu i Dubravi. Sljedeće 2015. godine upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, smjer kiparstvo gdje na III. godini preddiplomskog studija upisuje klasu red. prof. art. Mile Blaževića, izlaže na grupnim i humanitarno prodajnim izložbama, te na kolonijama likovnih umjetnika i festivalu skulpture. Iste godine osvaja Rektorovu nagradu za timski znanstveni i umjetnički rad (tri do deset autora – umjetničko područje) – „Scenografija i vizualni identitet dječje opere Brundibar povodom obilježavanja međunarodnog dana sjećanja na žrtve Holokausta“. Putem programa razmjene studenata 2018. god. upisuje Universidad de Bellas Artes u Granadi u Kraljevini Španjolskoj, gdje grupno izlaže u Gradskoj vijećnici Granade, te

završava IV. godinu preddiplomskog studija. Godine 2019. i 2020. sudjeluje na kiparskim i umjetničkim radionicama, likovnim izložbama i umjetničkim projektima. Trenutno je na V. godini diplomskog studija na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi red. prof. art. Petra Barišića, smjer Kiparstvo.

Ana Maria Maravić

Rođena 17. svibnja 1995. godine u Zagrebu. Upisala je srednju Školu primijenjene umjetnosti i dizajna 2010. godine gdje je 2014. godine završila smjer Kiparstvo. Za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja sudjelovala je na nekoliko grupnih izložbi. Iste godine upisala je Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu smjer Kiparstvo, od 2016. studira u klasi red. prof. art. Damira Mataušića, usmjerenje Mala plastika i medaljerstvo. Godine 2019. priredila je prvu samostalnu izložbu "Ples kroz život" u knjižnici Marije Ujević Zagorke u Zagrebu. Sudjelovala je i na mnogim grupnim izložbama kao što su "Memorijal Ive Kerdića - trijenale hrvatskog medaljerstva i male plastike" u Muzeju likovnih umjetnosti u Osijeku 2019. godine, „Art Zagreb” u Tehničkom muzeju u Zagrebu (2019.), "Venientis" u galeriji Šira u Zagrebu (2018.) i još mnogim drugim. Također, sudjelovala je na mnogim umjetničkim kolonijama kao što su 2019. „Land Art Earth Art“ u Ozlju te 2017. "Kiparska kolonija" u Kumrovcu. Trenutno je studentica 5. godine, diplomskog studija Kiparstva, usmjerenje Mala plastika i medaljerstvo, u klasi red. prof. art. Damira Mataušića.